

LETMÝ POHLED NA VYDUPANÝ OBOR V UPLYNULÝCH TŘICETI LETECH (4)

Sběratekství výplatních otisků se začalo rozvíjet od 18. 12. 1989 (den založení **nezávislé** Stolní společnosti výplatních otisků) v době svobody, tedy v poměrech značně odlišných od dřívějších dnů. Od roku 1976 do 1989 byli výplatní otiskáři oficiálně organizováni v rámci struktur Svazu československých filatelistů. Hned s několika "střešními organizacemi" - komisí poštovní historie (a celin), předtím Komise specializovaných oborů, Svazu českých filatelistů a Svazu československých filatelistů, kteří byli záramováni a řízeni Národní frontou ČSSR. Jiná oficiální cesta neexistovala. Hlavní tok financí plynul po rozdělení k jednotlivým článkům SČSF. Filatelisté byli pod dohledem. Přece jen bylo něco pozitivního. Byly stanoveny zásady, které se nesměly překročit (sběratekství určitých úseků čs. filatelie a historie). Existovala autocenzura. Ani zpravodaje v kompetenci sekcí a komisí nesměly psát články proti stanoveným a sledovaným zásadám. Na druhé straně jsme mohli sdružovat, půsat pro opožděné zpravodaje, organizovat kolování, výměny, občas se přihmouřily oči nad malými aukcemi.... Kniha byla obtížná vydat. Výplatním otiskářům byla nabídnuta účast na specializované Monografii výplatních otisků 1926 - 1988. Vše bylo připraveno, Autoři Bouška a Leiš se po schválení dozvěděli, že návrh nebude realizován. Důvody neudány. Ani dílčí publikace se nepřipustily k tisku.

V uplynulých třiceti letech se tento obor dočkal několika významných publikací, jak v tištěné formě, tak v elektronické podobě.

Okamžitě po převratu vydal Ivan Leiš příručku **Výplatní otisky**. Tato práce vycházela z úspěšně obhájené jurymanské práce "Výplatní otisky jako moderní prostředek vyplácení poštovních zásilek" před jurymanskou komisí vedenou dr. Severínem Zrubcem v roce 1983, která se stala autorovi a aspirantovi vstupenkou ke vstupu mezi jurymany a byla podmínkou konečného jurymanského řízení. Příručka, i když její základ byl napsán před 40 lety, je doposud poučná a hledaná. Vyšla samonákladem autora. Příručka zachycuje problematiku světového a československého výplatního otisku z mnoha pohledů. Je určena pro široký okruh filatelistů, začínajícím i pokročilým včetně mládeže. Zaměřuje se na specializované sběratele výplatních otisků. Vydala Firma Transco Praha 4, tisk Polygrafia DP Praha. Stran 211, náklad 1000 ks, bohatě ilustrována, černobílými **obrázky**. Obsahuje první souhrnnou typologii československého výplatního otisku a výběr z terminologie. V příloze je identifikační tabulka pro zahraniční otisky a několik statí publikovaných autorem v jiných médiích. Kniha je k mání u autora zdarma (Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript.) s tím, že se požaduje úhrada poštovného.

V roce 1991 dokončen rukopis autorů Ivana Leiše a Ludka Janů, Katalog podnikových výplatních otisků mimopražských uživatelů z území Československa 1946 - 1988 - s výplatním razítkem ve tvaru zoubkované pseudoznámky (později rozšířen a aktualizován o další léta 1989 - 1993), nepublikováno, v archivu.

V devadesátkách se k rozšíření knižní nabídky literatury výplatních otisků přidali i další autoři:

1994

Miroslav Bouška, Luděk Janů, Vladimír Feldmann, **Katalog výplatních otisků "Sudet" 1938 - 1945,**

Náklad vlastní, Praha 1994, ilustrovaný katalog s podrobným úvodem, vlastním katalogem a typologií otisků ze zabraných území. (náklad je rozebrán)

1997

Miroslav Bouška (+ Vladimír Feldman - část úvodu), **Katalog výplatních otisků, Protektorát Čechy a Morava 1939 - 1945 (díl I. a díl II.)**

Náklad vlastní, Praha 1997, dva díly- I. díl Mimopražští uživatelé - 289 stran, II. díl Pražští uživatelé - 376 stran), bohatě černobíle ilustrováno, oba díly s úvodem do problematiky, přílohy, typologický pohled,

Ani nové 21. století se nenechalo zahanbit několika významnými publikacemi, jak v tištěné, tak v elektronické formě. Některé z nich byly vystaveny na národních a světových výstavách a dostaly významné ocenění.

2008

Ján Maniaček, **Katalóg odtlačkov výplatných strojov SLOVENSKO 1939 - 1945**

vlastní náklad, náklad 50 kusů, vydáno 1. 9. 2008 v Košicích, 51 stran, černobílý tisk, bohatě ilustrováno

2011

Ivan Leiš, **Výplatní otisky firem a institucí z území Slovenska 1946 -1992 (s výplatním razítkem ve tvaru zoubkovaného obdélníku)**

Vydala SFA, v rámci edice filatelistické štúdie č. 4, 2011, černobíle, úvod ke Katalogu, stran 40

Ivan Leiš, **Katalog výplatních otisků, Slovenské výplatní otisky 1946 - 1992 (s výplatním razítkem ve tvaru zoubkovaného obdélníku)**

Vydala SFA, Košice 2011, v rámci Filatelistických štúdií č. 5, černobílý katalog, bohatě

ilustrováno, stran 125

2012 - 2014

ILUSTRAČNÍ KATALOGY

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, **Ilustrační Katalog Československo, Výplatní otisky klasického období 1926 - 1939, svazek 1, mimopražské A - Z, kromě Prahy -**

SVAZEK 1, Lugano - Praha 2012 - 2014, elektronická verze zavěšená na www.kf0015.cz a postupně zavěšována po aktualizaci na www.historiapostalis-etc.cz, 120 stran, první souhrnný barevný katalog

Spolupracoval Bernhard Brunner

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, Catalogo Illustrato Cecoslovacchia, období 1926 - 1939 svazek 2, Praha

SVAZEK 2, Lugano - Praha 2012 - 2014, elektronická verze zavěšená na www.kf0015.cz, 76 stran

Spolupracoval Bernhard Brunner

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, Katalog Protektorát Čechy a Morava (A - Z , mimo Prahu) období 1939 - 1945,

174 stran

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, Katalog Protektorát Čechy a Morava (Praha 1) období 1939 - 1945

101 stran

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, Katalog Protektorát Čechy a Morava (Praha 2 - Praha č98), období 1939 - 1945

138 stran

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, Katalog Československo (A - Z mimo Prahu), období 1945 - 1945

133 stran

Roberto Di Casola, Katalog Československo (Praha), období 1939 - 1945

TYPOLOGICKÉ KATALOGY

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, Katalog Československo, období 1926 - 1946

55 stran

Roberto Di Casola a Ivan Leiš, Katalog Československo (firemní), období 1946 - 1992

97 stran

Riberto Di Casola a Ivan Leiš, Katalog Československo (pošty), období 1946 - 1992

16 stran

Roberto Di Casola - a Ivan Leiš, Katalog Československo (německá okupace, zábor Sudet, říšské otisky), období 1938 - 1945

19 stran

Všechny katalogy barevné, zavěšeny na www.kf0015.cz a postupně zavěšovány na www.historiapostalis-etc.cz, též dosažitelné na portálu švýcarského autora.

2013

Ivan Leiš, **České výplatní otisky v letech 1993 - 2013, základní typologický přehled**

vypracováno v roce 2013 a zveřejněno na portálu www.kf0015.cz

2014

Ivan Tvrdý, **Odtlačky slovenských výplatných strojov 1993 - 2008**

Vydala SFA v rámci edice, Filatelistické štúdie, sväzok 13, Košice 2014, počet výtisků 60 ks., stran 374, černobílé ilustrace, bohatě ilustrováno.

2016

Ivan Leiš, **Modré výplatní otisky NEOPOST České republiky v letech 2014 - 2015 (Katalog)**

Radonice 2016, zveřejněno na portále www.kf0015.cz

2017

Ivan Leiš, **Československé výplatní otisky 1946 - 1992 (typologická příručka), díl 1. výplatní otisky firem, institucí a organizací v Československu**

náklad vlastní, 50 výtisků, 1. vydání Radonice 2017, stran 154, bohatě barevně ilustrováno, rozebráno

Ivan Leiš, **Československé výplatní otisky 1946 - 1992 (typologická příručka), díl 2. výplatní otisky pošt v Československu**

vlastní náklad, 50 ks., stran 162, bohatě ilustrováno barevnými obrázky, rozebráno

Na obou dílech spolupracovali Roberto Di Casola a Richard Stambaugh

Ivan Leiš, **Žralok a frankotyp** (pohled do dvacátých a třicátých let dvacátého století, kdy se v Československu narodil výplatní otisk

vlastní náklad, stran 212, memoárová filatelistická literatura, Praha 2017

Dvacáté století přineslo moderní prostředky do poštovního provozu vyplácení, zejména výplatní stroje. Hned od počátku očarovaly řadu sběratelů v Československu. Mezi nimi i architektu Alberta Jonáše, malíře, grafika a průmyslového návrháře. Začal tyto artefakty sbírat a záhy se rozhodl, že poro sběratelskou entitu vytvoří katalog výplatních otisků či frankotypů, jak se ve filatelistickém slangu tyto sběratelské předměty nazývaly. Publikace otevírá pohled do sběratelského světa oboru, který se ve 20. a 30. letech 20. století začal rozvíjet...

2018

Ivan Leiš, **Frankotypisté**

vlastní náklad, stran 264, memoárová literatura, Praha 2018

Publikace mapuje vývoj sběratelství v Československu a České republice od roku 1926 až do druhého desetiletí 21. století. Sběratelství se rozvíjelo jak na organizované bázi, tak individuálně. Zachovalo se úžasné množství otisků, i přes perepetie, kterými si území Československa prošlo. Sběratelům se říkalo FRANKOTYPOISTÉ podle názvu prvního výplatního stroje v Československu vyrobeného firmou FRANCO TYP GmbH Německo.

Obě publikace k objednání až do vyčerpání zásob na adrese Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript..

2019

Jaroslav Rubišar, **Výplatní otisky správce železniční infrastruktury ČR 1995 - 2018**

vydal KF 07 - 02 Olomouc, barevný katalog na internetu (?), stran 16

Petr Gebauer, APOSTy (katalog) - zavěšen na webu www.kf0015.cz

pokračuje

